

ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN ÇOCUKLARIN GELİŞİMLERİNİN DESTEKLENMESİ

DİL GELİŞİMLERİNİN DESTEKLENMESİ

İyi Bir Dinleyici Olunuz;

Bu çocukların dinleyicilere ve konuşmaya teşvike ihtiyaçları vardır. Eğer büyüklerin kendilerini ciddi olarak dinlediklerini fark ederlerse bu onlar için yeterli bir teşviktir. Bazen, konuşma problemi olan çocukların konuşmalarını anlamak zordur. Onları dinledikçe söylediklerini anlamamız kolaylaşır.

İş Yaparken Yaptığınız İş Üzerinde Konuşunuz;

Çocukların ilk konuşmaları yapılmakta olan işler, olan-bitenler hakkındadır. Çocuklarla bir iş yaparken o iş hakkında konuşunuz. Mesela, yapılan bir hareketi yorumlayın.< Ahmet, yürürken kollarını öne-arkaya doğru sallıyor. Haydi, biz de öyle yapalım ve öne-arkaya diye söyleyelim.

Basit Talimatlar Veriniz;

Dil problemi olan çocuklar, bazen yapmasını istediğiniz şeyleri yapmazlar. Bunun sebebi söylenileni anlamamalarıdır. Aşağıdaki tavsiyelere dikkat ederek verilen talimatları anlamalarına yardım ediniz:

Dikkatlerini çekiniz.

Onların dil gelişimine uygun bir seviyede hitap edin. Konuşmaktan çok dinlemeye eğilimlidirler. Size iki-üç kelime ile hitap ediyorsa sizde iki-üç kelimelik cevaplar veriniz. Konuşurken resim veya hareket kullanarak ne yapacaklarını gösteriniz.

Çocukların Mevcut Bilgilerini Kullanınız;

Öğrenmenin en kolay yolu bilinenle yeni öğrenilecek olanı birleştirmektir. Çocuğun ilgilendiği ve bildiği konular ile çağrışım yaparak, benzetmeler kullanarak gelişen konuşmalar dil gelişimine yardımcı olur.

Kelimeleri Doğru Olarak Tekrarlama;

Çocukların yanlış söylediği kelimeleri düzelterek tekrarlamaya 'modelleştirme' denir. Modelleştirme kelimelerin doğrusunu işiterek, yanlışların büyümesini ve kökleşmesini engeller.

Çocukların Cümlelerini Uzatınız;

Çocuğun söylediği cümleyi tekrarlarken basit ve anlamlı kelimeler ekleyin. Bu uzatmalı tekrar hem onların ne söylediğini anladığımızı gösterir, hem de kullanabilecekleri yeni kelimeler öğretmiş olur. Örneğin; 'Ben dün denize giderdim' diyen çocuğa 'Doğru, sen dün annen ve kardeşinle denize gittin' diyerek aynı zamanda yanlışını da düzeltmiş oluruz.

Kendini ifade etmesi için fırsat yaratınız;

Ne hissettikleri konusunda konuşmaları için teşvik ediniz. Resimler üzerinden hikâyeler veya rüyalarını anlatmalarını sağlayınız. Başkalarına karşı söyleyebilecekleri kısa melodi ve şarkılar söylemeyi öğretiniz.

İLETİŞİM BECERİLERİNİN GELİŞİMİNİN DESTEKLENMESİ

İletişim becerileri, dilin alıcı ve verici bölümlerini içine alır. Alıcılık işittiğini anlama, vericilik ise düşündüğünü kelimelerle anlatma kabiliyetini gerektirir. Anlama ve ifade etme becerileri aşağıda sıralanan faaliyetlerle geliştirilebilir.

- Adlandırma faaliyetleri. (..... göster, bul gibi.)
- Söylenilen kelime ile resmi birleştirme.
- Resim veya eşya kullanarak bilgi isteyiniz. (Bebek hakkında ne biliyorsun? gibi)
- Seri resimler kullanarak açıklama (hikâye yaratma) çalışması yaptırma.
- Emirleri izleyebilme oyunu. (Boya kalemlerini benden al, yere otur ve bir resim çiz.)
- Cümle tamamlama oyunları (Çorbayı ile içerim, ile yazarım.)
- Evcilik oyunları oynama.
- Gezilerden sonra 'ne gördük' anlatımları.
- Taklit oyunları. (Ne yaparsam onu yap, ne söylersem onu söyle.)

KAVRAYIŞ BECERİLERİNİN GELİŞİMİNİN DESTEKLENMESİ

Kavrayış becerileri, çocukların anlayışları ve kendi dünyalarını nasıl organize ettikleri ile ilgili becerileridir. Bu beceriler, muhakeme, bilgileri saklama ve hatırlama, benzerlikleri ve ayrılıkları fark etme, eşyaları sınıflama, mukayese etme ve düzenleme, problem çözme ve daha birçok şeyi içine

- Sıfat kavrama oyunları. "Büyük kamyonu bul, uzun masayı göster" gibi.
- Hareket gösteren kelimeler kullanarak resim tanımlama. "Koşan kızı göster" gibi.
- Yerleri belirtilerek oynanan resim tanıma oyunları. "Üzerinde top bulunan masanın resmini bul, top ile masanın altında oturanı bul" gibi.
- Renk kavrama çalışmaları. (Örn/ Eşyaları renklere göre eşleştirme ve sınıflandırma.)
- Yap-boz ve şekil tahtaları ile çalışma.
- Sayı kavramı oyunları. (Sayıları eşleştirme, eşyaları sayma, sayıları tanıyıp söyleme ve eşya grupları ile sayıları eşleştirme.)
- Renkleri, sayıları ve resimleri eşleştirme, sınıflandırma ve seçme faaliyetleri.
- Resimli kartlar kullanarak sıraya koyma oyunları.
- Su oyunları ile cisimlerin batma ve yüzme şartlarını kavratmak

GÖRME BECERİLERİNİN GELİŞİMİNİN DESTEKLENMESİ

Görme becerileri ayırt etme, izleme, hafıza ve görmeye dayanan hareketleri içine alır. Bir eşyayı görerek ayırt etme, eşyalara ve resimlere bakarak onların benzeyen ya da benzemeyen yanlarını fark etme becerisidir. Gözle izleme, gözleri bir noktaya dikme ve ritmik olarak bir hat üzerinde hareket ettirebilmeyi gerektirir. Diğer bir alt beceri görme hafızasıdır. Görme hafızası, bir şeyi kısa sürede görmüş olsanız bile onu hatırlama becerisidir. Alt becerilerin sonuncusu da el-göz koordinasyonudur. Görme ve hareket koordinasyonu, vücut hareketlerinin veya hareket halinde olan vücut hareketlerinden birinin göz ile işbirliği içinde olmasıdır. Görme becerileri şu faaliyetler ile geliştirilebilir:

- Blokları renklerine göre birleştirme veya basit çizgilerle basit şekiller yapma.
- Eşyaları renklerine, büyüklüklerine, şekillerine ve cinslerine göre kümeleme.
- Ev içindeki eşyalardan birini saklama.(Eşyanın bir ucu açıkta kalarak ipucu bırakılır.)
- Resimler, geometrik şekiller ve desenli malzemeler kullanarak ayırt etme çalışması yapma.
- Ev dışında görülenler üzerine konuşma.(Kuşlar, böcekler, eşyalar, renkleri, şekli...)
- Hafıza oyunları.(Gördüğü bir eşya ya da olayın neler hatırlattığı gibi)

İŞİTME BECERİLERİNİN GELİŞİMİNİN DESTEKLENMESİ

İşitme becerileri, ayırt etme, hafıza ve sosyalleşme alt becerilerini içine alır. Ses ayırımı, sesler arasındaki farkları anlayarak söylemektir. İşitme hafızası, kısa bir süre için de olsa işitilen sesin hatırlanmasıdır. Lokalizasyon, sesin hangi yönden geldiğini belirleyebilme yeteneğidir. Bu beceriler aşağıda belirtilen faaliyetler ile geliştirilebilir:

- Tanıma, ayırma ve lokalizasyon faaliyetleri; su sesi, kapı sesi, köpek havlaması, kedi miyavlaması gibi her gün her yerde duyulabilen sesleri kullanarak;
 - ✓ Bu sesleri tanıyabiliyor musun?
 - ✓ Hangi seslerin aynı ve hangilerinin farklı olduğunu,
 - ✓ Bu seslerin hangi taraftan geldiğini vb. sorabilirsiniz.
- Ses ayırt etme ve lokalizasyon için müzik aletleri ile kalın-ince, uzun-kısa sesler çalışılabilir.
- Yetişkin ve çocuk sesleri kullanarak tahmin oyunları oynatma. Örn/Birisini konuşturarak;
 - ✓ Kimin konuştuğunu anlayabildin mi?
 - ✓ Bu konuşan odanın neresinde? gibi sorular sorulabilir.(Ayırt etme çalışmalarında teyp vb. aletler de kullanabilirsiniz.)
- Gözlerini kapayarak duyduğu sesi tekrar etmesi istenebilir.(El çırparak aynı sesi vermesi ya da istenen iki-üç komutu sıra ile yerine getirmesi beklenebilir.)
- Talimatlı oyunlar oynama.
- Ev dışında duyduğu yada okulda gelişen bir olayı hatırladığı sesleri taklit ederek anlatma oyunu.
- Çeşitli ulaşım araçlarını ya da hayvanların çıkardığı sesleri taklit ederek canlandırma oyunu.

KABA MOTOR BECERİLERİNİN GELİŞİMİNİN DESTEKLENMESİ

Kaba hareket becerileri kolları, bacakları, gövdeyi, elleri ve ayakları hareket ettiren kaslarla ilgili becerilerdir. Bu beceriler aşağıdaki faaliyetlerle geliştirilebilir.

- Denge aleti veya yürüme tahtası üzerinde yapılan faaliyetler. (Mesela, tabana bir çizgi çizim veya bir ip gerin. Bunun üzerinde dengeyi koruyarak yürüme çalışması yaptırın.)
- İki tarafı açık büyük paketleme kutularından tünel yaparak içlerinden emekleyerek geçme.
- İpe, merdivene, ağaca ve direğe tırmanma.
- Atlama, sıçrama, seke seke yürüme ve çizgi oynama.
- Parmak uçlarına basarak yürüme.
- Top, taş gibi eşyayı atma, tekmeleme ve kaldırma.
- Engelli yarışlar.
- Çizgi ve top oyunları.
- Yuvarlanma, baş, omuzlar dizler ve ayak parmakları ile ilgili hareket ve oyunlar.
- Müzik eşliğinde ritmik yürüme veya basit danslar ve el çarpma oyunları.
- Hareketli keşif oyunları. (Mesela, saklanan eşyayı oda içinde bulma.)

İNCE MOTOR BECERİLERİNİN GELİŞİMİNİN DESTEKLENMESİ

İnce kas hareket becerileri bilek ve parmakları hareket ettiren kaslarla ilgili becerilerdir. Bu beceriler, aşağıdaki faaliyetlerle geliştirilebilir:

- Yap-boz, oyunlar, elle yapılan işler.
- Çivi geçirilen delikli tahta ve şekil tahtaları faaliyetleri.
- Düğmeleme, torba ağzı bağlama, elbiseyi düzgün giyme.
- Boncukları ipe dizme ve düzenleme.
- Kesme ve yapıştırma işleri.
- Boyama, kopya, kalıp ve şablon çıkarma işleri.
- İzleme, iz sürme, noktaları birleştirerek çizgi yapma çalışmaları.
- Kopya işleri, dikey-yatay çizgiler ve daireler çalışma.
- Çamaşır ipine çamaşır mandallarını takma.

SOSYAL GELİŞİMİNİN DESTEKLENMESİ

Sosyal beceriler; etkileşimi, bir arada uyumlu olmayı, diğer çocuklarla ve yetişkinlerle iyi ilişkiler kurmayı içine alır. Sosyal beceriler iletişimi, anlayışlı olmayı ve diğerleri ile geçimi öğrenmeyi gerektirir. Sosyal beceriler aşağıdan belirtilen faaliyetlerle geliştirilebilir.

- Hikâye okuma.
- Grupça yemek hazırlama ve yeme.
- Grup oyunları oynama.
- Müzikle dans, folklor vb. oyunlar oynama ve şarkı söyleme.
- Günlük hazırlık ve temizlik işlerine katılma.
- Taklit ve evcilik oyunları.
- Su ve kumla oynama.
- Geziler.